

Nr 349.

Av herr **Lindblom m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till livsmedelsstadga m. m.*

I proposition nr 63 har Kungl. Maj:t för riksdagens yttrande överlämnat bl. a. förslag till livsmedelsstadga. I anledning av detta förslag få vi anföra följande.

I den mån man ur allmänhygieniska synpunkter anser sig böra skärpa kraven på inredningen av de lokaler, varest livsmedel beredas och saluhållas — utöver vad som tidigare ansetts erforderligt — är det i sin ordning att positiva bestämmelser härom genomföras. Därvid får man dock icke bortse från att lokalernas inredning ytterst är en många gånger ömtålig ekonomisk fråga. De nu föreslagna, skärpta inredningsbestämmelserna komma uppenbarligen att medföra icke oväsentliga kostnader. En avvägning måste ske mellan kostnaderna, å ena, och önskvärdheten av en långt driven standard på lokalerna, å andra sidan. Om de ekonomiska förutsättningarna att genomföra standardhöjningen f. n. icke föreligga, t. ex. genom svårigheterna att för närvarande få tillgång till arbetskraft och materialier, kan det väl ifrågasättas, huruvida icke ett genomförande av bestämmelserna borde anstå i avvaktan på gynnsammare tider.

Förutom de ekonomiska och hygieniska synpunkterna måste vid genomförandet av en ny livsmedelslagstiftning även det privaträttsliga förhållandet mellan hyresvärd och hyresgäst vinna tillbörligt beaktande. Lokalerna disponeras i flertalet fall av näringsidkarna på grund av hyresavtal, som ofta och kanske oftast äro fleråriga, och en hyresvärd måste med någorlunda stor säkerhet kunna räkna med att icke administrativa myndigheter under hyrestiden ingripa i det privaträttsliga avtalet mellan parterna på ett sådant sätt, att den ekonomiska grunden för hyresavtalet hotas. Skulle ett sådant förhållande bli mera allmänt, måste man räkna med att hyresvärdarnas intresse av att sluta fleråriga avtal försvinner till förfång för hyresgästerna-näringsidkarna. Svårigheterna att lösa de tvister, som kunna uppkomma vid kollision mellan å ena sidan offentlighetsrättsliga påbud och å andra sidan privaträttsliga avtal, manar att tillämpa hälsovårdsföreskrifter av nu ifrågasatt art med största varsamhet.

Det bör erinras om att enligt 1939 års hyreslag hyresgästen har rätt att frånträda hyresavtalet i de fall, då myndighet meddelar förbud mot lägenhetens användande för det ändamål, som vid upplåtelsen förutsatts, eller meddelar beslut, varigenom del av lägenheten kommer att

frånga hyresgästen eller denne eljest lider intrång i sin nyttjanderätt. Med hänsyn till de rättsverkningar, som enligt lagen sålunda kunna drabba hyresvärderna utan att denne är vållande och utan att han har gjort sig skyldig till något som strider mot hyresavtalet, måste den offentligrättsliga regleringen vara sådan, att den icke utsätter hyresvärderna för onödiga risker. Detta gäller redan under normala tider på hyresmarknaden men har en alldeles särskild aktualitet under de nu rådande krisförhållandena. Hyresregleringslagens bestämmelser och tillämpning ha i utomordentligt hög grad inskränkt hyresvärdarnas dispositionsmöjligheter över de uthyrda lokalerna. Därest hälsovårdsnämnderna beträffande äldre lokaler skulle med stöd av de nya föreskrifterna komma att framställa krav, vilka ur ekonomisk synpunkt skulle visa sig oskäligt betungande för fastigheten, har hyresvärderna f. n. mycket små möjligheter att disponera lokalen för annat ändamål. Icke heller torde möjligheter föreligga för fastighetsägarna att f. n. uppfylla ett eventuellt krav på ökat personalutrymme.

Med hänsyn till här anförda synpunkter föreligger anledning till erinran mot den avfattning övergångsbestämmelserna i 116 § i den föreslagna livsmedelsstadgan erhållit. Enligt *första* stycket i paragrafen skall ett av hälsovårdsnämnd tidigare meddelat tillstånd att taga livsmedelslokal i bruk gälla såsom godkännande enligt 9 § livsmedelsstadgan, dvs. i princip skola de nya bestämmelserna icke äga tillämpning å i bruk varande, före stadgans ikraftträdande godkända lokaler. Härifrån göres emellertid det viktiga undantaget — ”för så vitt hälsovårdsnämnden icke av särskild anledning förordnar, att prövning av lokalens lämplighet skall äga rum”.

Enligt *andra* stycket i 116 § skola livsmedelslokaler, för vilka enligt hittills gällande bestämmelser tillstånd icke erfordrats, få användas för samma ändamål utan prövning enligt 9 § livsmedelsstadgan så länge den i lokalen bedrivna rörelsen innehaves av samma person. Även här äger emellertid hälsovårdsnämnd förordna att lokalen skall underkastas prövning enligt 9 § livsmedelsstadgan.

I fråga om de här åsyftade bestämmelserna, som uppenbarligen lägga en betydande makt i de administrativa myndigheternas hand, synes det oss föreligga skäl till erinran. Sådana uttryck som ”särskild anledning” och ”särskilda skäl” innebära alltid ett icke ringa mått av osäkerhet för den enskilde. Det föreligger med andra ord behov att söka närmare precisera vad som kan inläggas i begreppen. Det bör därför enligt vår mening i författningstexten direkt uttalas, att de särskilda skäl som kunna godtagas måste vara av sådan beskaffenhet att, om icke ändring kommer till stånd, följderna blir *att väsentliga olägenheter ur hygienisk synpunkt uppenbarligen uppkomma*. Viktigt är också att fastighetsägare respektive näringsidkare, som iordningställt sina lokaler

enligt gällande föreskrifter, beredas rådrum för lokalernas anpassande efter den nya stadgan med dess skärpta bestämmelser. Det bör följaktligen uttryckligen stadgas *en övergångstid, förslagsvis på tio år.*

Vi hemställa alltså,

att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 63 ville ändra texten i förslaget till livsmedelsstadga på sätt ovan angivits. Författningstexten torde därvid böra utarbetas av vederbörligt utskott.

Stockholm den 10 mars 1951.

E. A. Lindblom.

Emil Petersson.

Harald Nordenson.

Martin Söderquist.

Ragn. Bergh.
